

Bonje om de boeken

Vanavond beslist de Eerste Kamer over de gratis schoolboeken. Uit het Voorlopig Commissieverslag kunnen we opmaken wat de heetste hangijzers zijn:¹ (a) mag het schoolbestuur zelf beslissen welke boeken gebruikt worden of is dat in strijd met de Europese aanbestedingsregels? en (b) mogen de docenten (c.q. vaksecties) zelf beslissen welke boeken gebruikt worden of wordt hun professionele autonomie begrensd door de bevoegdheden van het schoolbestuur? In de Memorie van Antwoord zegt de staatssecretaris dat de schoolbestuurders zelf mogen beslissen (aanbesteding op ISBN-nummer), maar dat de wensen van de professionals door hen overruled kunnen worden.² In De Volkskrant (27/5/2008) geeft Yvonne Doorduyn een praktijkvoorbeeld van 'Bonje om de boeken'.³

De docent geeft wiskunde aan het Coornhertlyceum in Haarlem. Hij vindt het didactisch noodzakelijk dat zijn leerlingen niet alleen een opdrachtenboek krijgen, maar ook het uitwerkingenboek met de antwoorden. Maar in het sectieoverleg delft hij het onderspit, want zijn wens past niet binnen de limiet die de directie heeft opgelegd: 308 euro per leerling.

Ik heb lang genoeg meegedraaid in professionele bureaucratieën, dus ik zie het al helemaal voor me. De financiële input is 308 euro per gemiddelde leerling per gemiddeld leerjaar. Dat is y euro per lesuur per leerjaar. De vaksectie verzorgt z lesuren en krijgt dus een budget van y maal z euro per leerling.

Leidt dat tot de best renderende besteding van het boekenbudget van de school? Nee, maar deze binnenschoolse allocatieprocedure bespaart de directie wel veel kopzorg. Volgens klassieke economische modellen wordt het nut van elke euro gemaximaliseerd als de bepaler (de school die de boeken voorschrijft) ook het gelag (de boeken) moet betalen. Maar vanuit de economische psychologie worden daar vraagtekens bij gezet: bestuurders en managers nemen met minder nut genoeg als hun dat inspanning en kopzorg scheelt. Met hun allocatieprocedure wordt de besluitvorming én de kopzorg gedecentraliseerd.

Het Coornhertlyceum verdient overigens alle lof. Directie en schoolbestuur gaan ervan uit dat de schoolboeken pas m.i.v. het schooljaar 2009/10 gratis worden. Maar er wordt nu al proefgedraaid met procedures om het boekenbudget over de vaksecties te verdelen. Waar het nu om gaat is welke lering ze uit deze eerste proefronde trekken: in hoeverre moet er rekening worden gehouden met het feit dat sommige vakken, per lesuur gerekend, een hoger budget nodig hebben dan andere?

Wes Holleman

weblog onderwijs 27-5-2008

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.eerstekamer.nl/9324000/1/j9vvgh5ihkk7kof/vhugc35xu8qq/f=y.pdf>

² <http://www.eerstekamer.nl/9324000/1/j9vvgh5ihkk7kof/vhuvnhtt1pk7/f=y.pdf>

³ <http://www.volkskrant.nl/vk-online/20080527/public/pages/02015/articles/VOK-20080527-02015003.html>